

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/84/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

131/2011. (V. 11.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2011. február 21-én előterjesztett **panaszát** a 2011. május 11-én – Dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében - megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2011. február 21-én, a Testület ügyfélszolgálatán személyesen előterjesztett panaszbeadványában a rendőrség 2011. február 14-én foganatosított rendőri intézkedését kifogásolta, és kérte, hogy ügyét a Testület vizsgálja ki.

I.

1) A panaszos írásbeli panaszbeadványában előadta, hogy vele szemben 2011. február 14-én Budapesten, egy könyvesboltban a rendőrség intézkedést foganatosított, amelynek során előállították.

Elmondása szerint a könyvesboltban az üzemeltető engedélyével tartózkodott. A panaszos szerint az egész intézkedés mögött az üzemeltető és felesége, azaz az ingatlan tulajdonosa közti évek óta tartó jogvita áll. A feleség az üzemeltetőt a munkaidejében és munkavégzése közben a boltban gyakran személyesen zavarta, emiatt a Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) VIII. Kerületi Rendőrkapitánysága 2010. december 2-án ideiglenes megelőző távoltartó határozatot hozott a feleség ellen. Az ennek folyományaként tartott bírósági tárgyaláson az üzlet üzemeltetője kizárólag azért nem kérte a 30 napos távoltartás elrendelését, mert felesége ott, a bíróság előtt ígéretet tett arra, hogy többé a boltban nem

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

keresi fel, illetve csak saját jogi képviselője útján lép kapcsolatba a férje jogi képviselőjével bármilyen ügyben. A feleség azonban ezen ígéreteit nem tartotta be, 2011. február 14-én személyesen jelent meg ismét a könyvesboltnál. Az üzemeltető távolléte miatt az üzlet ekkor zárva volt, és a kirakatba kihelyezett tábla szerint február 21-én nyitott volna újra. A boltban a zárvatartás alatt, néhány nappal korábban elkövetett lopás miatt azonban a bolt őrzése vált szükségessé, ezt haladéktalanul meg kellett oldani. Emiatt tartózkodott ott a panaszos és ismerőse. A lopás miatt az üzemeltető feljelentést is tett a BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitányságon.

A feleség február 14-én, a tárgyaláson tett ígéretét megszegve tehát megjelent a boltnál, és egy tulajdoni lap másolatot mutatott a kikerkező rendőröknek, mely szerint ő az ingatlan tulajdonosa 1/1 arányban. A feleség erre alapozta a könyvesbolthoz, mint vállalkozáshoz való hozzáférési jogát és nem közölte, hogy az ingatlan valójában házastársi közös tulajdonba tartozik. Azt sem mondta el a járőröknek, hogy az ingatlan tulajdonjoga nincs semmilyen összefüggésben a könyvesbolt, mint vállalkozás üzemeltetésével, amire a férjének már 16 éve működési engedélye van.

A panaszos szerint az intézkedés idején az üzemeltető segítőként jogosan tartózkodtak társával a boltban, és az üzemeltető megbízása alapján ők voltak birtokon belül. Álláspontja szerint nem várható el tőlük, hogy mindig minden ezzel kapcsolatos okirat ott legyen náluk.

Az üzemeltető az eseményről értesülve haladéktalanul felhívta a rendőrkapitányságot, és igazolta a boltban tartózkodásuk jogosságát. Az ügyeletes tiszt erre azt közölte, hogy az időközben előállított panaszost bűncselekmény gyanúja miatt fogják kihallgatni.

A panaszos véleménye szerint a feleség az ingatlannal kapcsolatos fontos ok (pl. beázás, közművek) és halaszthatatlan ügy (pl. tüzeset) kivételével csak előzetes egyeztetés alapján jelenhetett volna meg a boltban, ilyenről azonban február 14-én szó sem volt.

Amikor a bolthoz visszaért a barátja (D.), akit később szintén előállítottak, a barátját meg se hallgatták a rendőrök, pedig ő igazolni tudta volna, hogy ő és a társa jogosan tartózkodhatnak a boltban. A feleség teljesen rosszhiszemű volt, amikor rendőrt hívott, hiszen legalább 2010. december 2-i rendőri intézkedés óta személyesen ismeri, és tudja, hogy a másik előállított az üzemeltetőnek segít december eleje óta, és ennek keretében a boltban gyakran bent van. A panaszost pedig az üzemeltető 2010. november 22-i költöztetése óta – melyben a panaszos segített – ismeri, a boltban már korábban is találkozott vele.

Sérelmezi továbbá a panaszos, hogy előállításuk alatt jogi képviselőjük – tanú jelenlétében – négy alkalommal személyesen jelent meg a rendőrkapitányságon, mobilszámát is meghagyta a kapus kérésére, és a kapus külön megígérte neki, hogy hívják telefonon, amint rájuk kerül a sor. Ennek ellenére a jogi képviselőt nem értesítették, nem biztosították, hogy az eljárásban meghallgatásukon részt vehessen.

Sérelmezi továbbá, hogy ún. meghallgatási jegyzőkönyv készült, amit álláspontja szerint sem a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.), sem a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv) nem ismer.

Mindezek alapján kérte a Testület vizsgálatát.

2) A panaszos a személyes meghallgatás során írásbeli beadványát az alábbiakkal egészítette ki.

A rendőrök az igazoltatásuk után, az intézkedés során kérdezték meg a panaszoszt és a barátját, hogy miért tartózkodnak a könyvesboltban.

A panaszos előadta, hogy két rendőr intézkedett, civil ruhában voltak, nevüket és azonosító számukat nem közölték. A panaszos emlékezete szerint az egyik rendőr ruháján rendfokozati jelzés szerepelt. A panaszoszt az intézkedés helyszínén megbilincseltek, majd a bilincset a rendőrkapitányságra érkezését követően levették róla. A rendőrkapitányságon megmotozták, levetkőztették (meztelenre). Letéti tárgyairól jegyzőkönyvet készítettek. A fogdában töltött idő során közölték továbbá vele, hogy az eljárás érdekét veszélyeztetné a kért személy kiértesítése. A fogdáról való elbocsátást követően a panaszoszt meghallgatták. Az előállítás időtartamáról készült igazolást, és a meghallgatásáról készült jegyzőkönyvet megkapta. A panaszos a rendőri eljárást nem kifogásolja, csak az előállítás jogalapját.

A panaszos szerint a rendőrök az eljárásuk során több körülményt nem vettek figyelembe. A könyvesbolt tulajdonosa az intézkedés során a rendőröknek elmondta, hogy 3 hónapja nem járt a könyvesboltban. A panaszos szerint ezért a könyvesbolt tulajdonosa nem lehetett azzal tisztában, hogy milyen tárgyak voltak ott. Kifogásolta továbbá, hogy az intézkedő rendőrök kizárólag a könyvesbolt tulajdonosának az állítását vették figyelembe, szerinte a tulajdonos bármilyen képtelenséget állíthatott volna. A könyvesbolt tulajdonosa a távollattási határozat alapján a könyvesbolt üzembentartóját a boltban nem kereshette volna fel.

II.

A panasz kivizsgálása során – a tényállás pontosabb megismerése érdekében – a Testület felvilágosítás-kéréssel fordult a rendőrséghez, és kérte, hogy nyilatkozzanak a tekintetben, hogy történt-e a helyszínen rendőri intézkedés, és a rendőrök milyen jogszabályi felhatalmazás és információk alapján intézkedtek.

A rendőrség a Testület felvilágosítás-kérésére 2011. április 6-án az alábbi iratokat bocsátotta rendelkezésre.

1) A BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitányság közrendvédelmi osztályvezetője 2011. február 25-én kelt parancsnoki kivizsgálásában előadta, hogy 2011. február 14-én 9 óra 50 perckor a BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitányság ügyeletére bejelentés érkezett, hogy a könyvesboltnál annak tulajdonosa azt észlelte, hogy az üzletben egy általa ismeretlen személy tartózkodik.

Az ügyeletes által a helyszínre irányított járőrpár (két r. zászlós) felvette a kapcsolatot a bejelentővel, aki elmondta, hogy könyvesbolt üzlet helyiségének a tulajdonosa 1/1-es arányban, amelyet a nála lévő, Budapest 1. számú Körzeti Földhivatal által 2011. február 14-én kiállított tulajdoni lap másolatával igazolt. Elmondta továbbá, hogy az üzlethelyiségben működő könyvesboltot a férje üzemelteti, aki jelenleg alkoholelvonó gyógykezelésen vesz részt Budapest területén valahol. A bejelentő közölte, hogy a férjével válófélben vannak, a kapcsolatot nem tartják. Az üzletet a férje az ő engedélyével használja, ahhoz mind a kettőjüknek van kulcsuk, de az övé nincs éppen nála. Amikor az üzlet előtt sétált el, akkor vette észre, hogy a boltban világít a lámpa, és annak ablakán benézve egy idegen férfit látott. Ekkor be akart menni az üzletbe, hogy a férfit kérdőre vonja, hogy milyen célból és kinek az engedélyével tartózkodik az üzletben, azonban a bejárati ajtó be volt zárva, a férfi pedig nem volt hajlandó beengedni őt, ezért hívta a rendőrséget.

A fentieket követően az intézkedő rendőrök az üzlet bejárati ajtaján bekopogtak, amikor is a bent tartózkodó személy az ajtót kulccsal kinyitotta. Őt ezután a rendőrök intézkedés alá vonták. Az intézkedés során megállapítást nyert az üzletben tartózkodó férfi – a panaszos – személyazonossága, aki a helyszínen elmondta, hogy egy ismerőseivel közösen érkeztek az üzlethez, ahol az üzemeltető szóbeli megbízása alapján leltározást hajtanak végre. Az elmondottakat a panaszos semmilyen hivatalos irattal nem tudta igazolni.

A helyszínre ekkor érkezett vissza a fent említett ismerős – aki utóbb a Testületnél a történetekkel összefüggésben szintén panaszt terjesztett elő, és –, aki szintén nem tudott az általuk végzett tevékenységgel kapcsolatban semmilyen írásos igazolást, megbízást bemutatni.

A helyszínen a bejelentő a rendőrök kérdésére elmondta, hogy megítélése szerint a könyvesboltból tárgyak nem tűntek el, azonban annak megállapítása érdekében, hogy hiányoznak-e könyvek, a készletellenőrzését el kell végezni. A fentiekre tekintettel az intézkedés alá vont személyekkel a rendőrök közölték, hogy őket bűncselekmény gyanúja miatt a BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitányságra előállítják. Az előállítás során mindkét személyt a kapitányság előállító helyiségében helyezték el.

Ezt követően az előállított személyek meghallgatására került sor, amelyről a jegyzőkönyvet a 01080-905/2011. bü. számon a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: Btk.). 176/A. § (1) bekezdésbe ütköző és a szerint minősülő zaklatás vétsége miatt folyamatban lévő eljáráshoz csatolták.

A panaszos és társa az intézkedéssel kapcsolatban 2011. február 21-én írásos panaszt nyújtott be. A panaszlevélben a kapitányság épületében szolgálatot teljesítő objektumőr eljárásával szemben is panasszal élt mindkét személy, tekintettel arra, hogy elmondásuk szerint az objektumőr a kapitányságra érkező ügyvédjüket nem megfelelően tájékoztatta, valamint meghallgatásukról nem értesítette.

Az objektumőri szolgálatot ellátó r. őrmester jelentésében leírta, hogy 2011. február 14-én valóban megjelent a kapitányság épületében egy ügyvéd, aki az ügyeletes tiszttel szeretett volna beszélni. A r. őrmester értesítette a r. százados ügyeletes tisztet, aki azt mondta, hogy pár perc múlva kimegy az ügyvédhez, melyről a r. őrmester tájékoztatta az ügyvédet. A fentieket követően az ügyvéd eltávozott a kapitányságról, melynek időpontját a r. őrmester nem dokumentálta. A rendelkezésre álló dokumentációkból megállapítható, hogy mindkét intézkedés alá vont személlyel kapcsolatban az ügyeletes tiszt utasítást írt az előállítási nyilatkozatra, mely szerint „a kártesztés bü. érdekből megtagadva”.

Az osztályvezető r. őrnagy előadta, hogy az eseménnyel kapcsolatban a rendelkezésre álló dokumentációk, írásos anyagok alapján a parancsnoki kivizsgálását az Rtv., a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM Rendelet (továbbiakban: Sz.Sz.), valamint Btk. figyelembevételével hajtotta végre.

A r. őrnagy a kivizsgálása során megállapította, hogy a Rtv. 13.§ alapján, valamint a Sz.Sz.3.§ (1) bekezdés alapján indokolt volt az intézkedés, tekintettel arra, hogy a rendőrséghez feltételezett bűncselekmény elkövetéséről érkezett bejelentés. A rendőri intézkedés az Rtv. 24. §-a alapján arányos és indokolt volt, mert a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget megadni, valamint az ügy tisztázása érdekében indokolt az Rtv. 33. § (2) bekezdésének alkalmazása, tekintettel arra, hogy körülmények tisztázására a helyszínen nem volt lehetőség.

A kivizsgálás során az intézkedő rendőrök által elkövetett jogsértést megállapítani nem tudott, ezért velük szemben büntető- vagy fegyelmi eljárás megindítására javaslatot nem tesz.

A r.őrnagy álláspontja szerint összességében megállapítható, hogy a fenti törvényhelyek alapján a rendőri fellépés és intézkedés jogszerű és indokolt, valamint az Rtv. 15. § alapján arányos volt, és a rendőrök által bűncselekmény vagy az intézkedéssel kapcsolatos fegyelemsértés elkövetését megállítani nem lehet, ezért ellenük büntetőfeljelentés megtételére, avagy fegyelmi eljárás megindítására nincs szükség.

A fentieken túlmenően az őrnagy a panasz teljes körű kivizsgálása érdekében javasolja az ügyiratot a BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályára áttenni, tekintettel arra, hogy az ügyvéd értesítésével, valamint a meghallgatási jegyzőkönyvvel kapcsolatos panasz kivizsgálására ők rendelkeznek hatáskörrel és illetékességgel.

2) A BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztályának megbízott osztályvezetője 2011. március 9-én kelt parancsnoki kivizsgálásában előadta, hogy a rendőri intézkedés okát, a panaszos előállításnak és fogdára történő befogadásnak, valamint a jogi képviselő értesítésének körülményeit az 1) pont alatt ismertetett parancsnoki kivizsgálás tartalmazza.

A panaszost és a társát a velük szemben foganatosított rendőri intézkedést követően a Készenléti Alosztály nyomozója jegyzőkönyv rögzítésével hallgatta meg 14 óra 31 perc, illetőleg 15 óra 37 perc kezdettel az ügyeletes tiszt utasítására. A meghallgatás célja annak tisztázása volt, hogy nevezettek milyen céllal tartózkodtak és milyen tevékenységet folytattak az üzletben.

A r. őrnagy az Rtv., a Btk, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) és a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) előírásai alapján végrehajtott kivizsgálás alapján megállapította, hogy a megpanaszolt eljárásra (meghallgatás) törvényesen került sor, amely jogsérelmet nem okozott. Az ügyben eljáró rendőrök által elkövetett jogsértést feltárni nem tudott, ezért velük szemben büntető- vagy fegyelmi eljárás megindítására javaslatot nem tett.

3) A sérelmezett események idején szolgálatot teljesítő szolgálatirányító parancsnok 2011. február 14-én kelt, a két előállítottal szemben használt kényszerítő eszközök alkalmazásának kivizsgálásáról szóló jelentésében előadta, hogy aznap 7 órától 19 óráig teljesített szolgálatot. A rádióforgalmazásból értesült arról, hogy a járőrök két személlyel szemben intézkedtek a VIII. kerületben területén található könyvesboltban, akik bűncselekmény elkövetésével gyanúsíthatók, és a rendőrkapitányságra előállították őket. Az előállítás során velük szemben bilincset alkalmaztak.

A fentiek alapján meghallgatta az intézkedő rendőröket, akik egybehangzóan előadták, hogy 2011. február 14-én 9 óra 53 perckor a központ utasítása alapján megjelentek a könyvesbolt bejáratánál, mivel arról érkezett bejelentés, hogy a könyvesboltban egy illetéktelen személy tartózkodik. A helyszínen jelen volt a könyvesbolt tulajdonosa, akinek meghallgatása után együtt bementek a könyvesboltba, ahol ajtót nyitott a bent tartózkodó személy (a panaszos), majd a későbbiekben érkezett a helyszínre a másik előállított személy. Fenti személyeket a rendőrök igazolásra szólították fel, melynek eleget tettek, a könyvesbolt kulcsai is náluk voltak. A két személy a helyszínen semmilyen okirattal nem tudta igazolni, hogy jogszerűen vannak náluk a bolt kulcsai, valamint jogszerűen tartózkodnak bent az üzletben. Állításuk

szerint egy általuk ismert személy bízta meg őket leltározással. A fentiek alapján az intézkedők közölték velük, hogy elő fogják állítani őket bűncselekmény gyanúja miatt a rendőrkapitányságra, melyek tudomásul vettek.

Az előállítás sikeres lefolytatása érdekében a rendőrök közölték, hogy esetleges szökésük megakadályozása érdekében az Rtv. 48. § c) pontja alapján bilincselést alkalmaznak. Közölték azt is, hogy hátra helyzetbe fognak bilincselni, és kérték, hogy kezeiket tegyék hátra. Az érintettek ezt megértették, így testi kényszer alkalmazása nélkül felhelyezték rájuk a bilincset. Ezek után a járőrpár gépkocsi segítségével előállította őket a rendőrkapitányságra, majd az ügyeletes tisztnek sérülés- és panaszmentesen átadták őket.

A bilincs alkalmazása 2011. február 14-én 10 órától 10 óra 30 percig, a kerületi kapitányságra történő beszállításig tartott, az sérülést nem okozott.

A járőrök meghallgatását követően a rendőrkapitányságon a r. főtörzszászlós meghallgatta nevezett személyeket, akik elmondták, hogy egy, a rendőri jelentésben is szereplő személy bízta meg őket a könyvesbolt leltározásával, és ő adott nekik kulcsot. Egyöntetűen közölték továbbá, hogy nem kívánnak panasszal élni sem az előállítás miatt, sem a kényszerítő eszköz alkalmazása miatt, valamint jelezték, hogy sérülésük nem keletkezett.

A személyes szabadságot korlátozó intézkedés, valamint a bilincs alkalmazása az Rtv. 11. § (1), 13. § (1)-(2), 15. §, 16. §, 17. §, 29. § (1) bekezdés, 33. § (2) bekezdés b) pontja, 48. § c) pontja, valamint Sz.Sz. 3. § (1) bekezdés, 6. § (1) bekezdés, 57. § (1)-(2) bekezdés, 58. § (1)-(4) bekezdés, 59. § (1) bekezdés, 60. § (1) bekezdés c) pontja, e) pontja, (2) bekezdés, (4) bekezdés b) pontjában foglaltak alapján jogszerű, szakszerű, szükséges, törvényes és indokolt volt.

A kivizsgálás során a szolgálatirányító parancsnok megállapította, hogy a lefolytatott rendőri intézkedés az arányossági követelményeknek megfelelt, a kényszerítő eszköz alkalmazása a szükséges ideig tartott, nem volt megtorló jellegű, az emberi méltóságot sértő alkalmazására utaló körülményt nem észlelt.

4) Az előállítás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló 2011. február 14-én kelt jelenésben a r. zászlós előadja, hogy aznap 9 óra 53 perckor a panasszal szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatást, az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pont szerint – bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy ellen – előállítást hajtott végre. Az intézkedés során, bilincset alkalmazott az Rtv. 48. § c) pontja alapján szökés megakadályozása érdekében. A kényszerítő eszköz alkalmazására előzetes figyelmeztetés történt. A bilincset 10 órától 10 óra 30 percig alkalmazta a Sz.Sz. 60. § (4) bekezdés b) pontja szerint a kezek előre ill. hátra bilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés nem keletkezett. A kényszerítő eszköz alkalmazása során anyagi kár nem keletkezett. Az előállított a hozzátartozója/képviselője kiértesítését nem kérte.

A r. zászlós az intézkedés alapjául szolgáló esemény kapcsán előadja, hogy szolgálatot látott el a BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitányság illetékességi területén. 9 óra 50 perckor az ügyeletes tiszt utasította, hogy járőrtársával menjenek a Fehérlőfia könyvesbolthoz, mivel a helyiségnél megjelent tulajdonos egy személyt talált az üzlethelyiségben.

A megadott címre 9 óra 53 perckor érkezett meg, ahol várt a bejelentő, aki elmondta, hogy a könyvesbolt üzlethelyiségének a tulajdonosa l/l-es arányban, amit a nála lévő, más hivatalos ügyintézés kapcsán aznap napon kikért tulajdoni lappal igazolt. A tulajdoni lap másolatát a

rendőri jelentéshez mellékelte. A bejelentő elmondta továbbá, hogy az üzlethelyiségben működő könyvesboltot a férje üzemelteti, aki alkoholelvonó gyógykezelésen vesz részt Budapest területén valahol. Közölte azt is, hogy a férjével válófélben vannak, ezért a kapcsolatot nem tartják. Az üzletet az ő engedélyével használja a férje, ahhoz mindkettőjüknek van kulcsa, de az övé nincs nála. Az üzlet előtt elhaladva észrevette, hogy a könyvesboltban ég a világítás, majd annak ablakán benézve egy idegen férfit látott. Ekkor be akart menni az üzletbe, hogy a férfit kérdőre vonja, hogy milyen célból és kinek az engedélyével tartózkodik az üzletben, azonban a bejárati ajtó be volt zárva, a férfi pedig nem volt hajlandó beengedni, ezért hívta a rendőrséget.

Ezt követően az üzlet bejárati ajtaján kopogtatott a r. zászlós, amelyet követően az ajtót egy fiatal férfi nyitotta ki kulccsal, akit intézkedés alá vont. Az intézkedés során megállapította a férfi – a panaszos – személyazonosságát. A panaszos elmondta, hogy az üzletbe már a megelőző napon az esti órákban is járt, hogy ott leltárt hajtson végre, aminek a lefolytatása miatt aznap egy ismerőssel tért vissza, aki az intézkedés előtt távozott az üzletből. Közölte továbbá, hogy a leltárt a könyvesbolt üzemeltetőjének kérésére hajtják végre, aki az ő barátjának (T.) az ismerőse. Az üzlet kulcsával kapcsolatosan közölte, hogy azt az előző napon a barátja (T.) adta át neki.

A panaszos semmilyen hivatalos megbízó irattal nem tudta igazolni, hogy az üzlet tulajdonosa a T.. nevezetű személyt bármilyen, a könyvesbolthoz kapcsolható tevékenységgel megbízta volna, sem azt, hogy a T. őt valamilyen tevékenységre felkérte.

A helyszínt ekkor visszaérkezett a másik férfi (D.), aki szintén nem tudott semmilyen írásos megbízással szolgálni arról, hogy jogszerűen folytat bármilyen jellegű tevékenységet az üzletben.

A helyszínen a bejelentő kérdésre elmondta, hogy első megítélése szerint a könyvesboltból tárgyak nem tűntek el, annak megállapítása azonban, hogy hiányzik-e valami, csak leltár elkészítése után lehetséges.

A helyszínen intézkedés alá vont személyekkel a r. zászlós közölte, hogy mivel a helyszínen semmilyen hitelt érdemlő módon nem tudták azt igazolni, hogy a könyvesboltba jogszerűen jutottak be, továbbá, hogy ott jogszerűen tartózkodtak, ezért bűncselekmény gyanúja miatt előállításukat hajtja végre. A két személyt felszólította, hogy a kezeiket helyezik hátsó helyzetbe, aminek eleget tettek, így testi kényszer alkalmazására nem került sor. A két személy kezeit 10 órakor az Rtv. 48. § c) pontja alapján megbilincselte.

A helyszínen az üzlet kulcsait a rendőr átadta a bejelentő tulajdonosnak, aki ezt követően gondoskodott az üzlethelyiség lezárásáról. Az előállítást követően a rendőri intézkedést jelentette az ügyeletes tisztnek, aki utasította, hogy a két személyt a hatóságuk előállítójában helyezze el.

Az előállított személyeket ezt követően, 10 óra 30 perckor a fogdán átadta. A kényszerítő eszköz alkalmazása 10 óra 30 percig, az előállítóban történt átadásig tartott, az sérülést nem okozott. Az ügyben érintett személyek adatait a körözési rendszerben ellenőrizte, abban nem szerepeltek. Az előállítás idejéről az Rtv. 33. § (4) bekezdés szerinti igazolást az előállítottak megkapták.

5) Parancsnoki vélemény és kivizsgálás során a r. főtörzszászlós megállapította, hogy az igazoltatás, az előállítás és a bilincs alkalmazása jogszerű és szakszerű volt, az arányosság követelménye a rendőri fellépés során nem sérült.

6) Az előállításról időtartamáról szóló igazolás szerint az előállítás 2011. február 14-én 9 óra 53 perctől 15 óra 35 percig tartott. Az előállítás időtartama alatt az előállított személynek sérülése nem keletkezett, panasza nem volt.

7) 2011. február 14-én a letéti tárgyakról készült jegyzőkönyv tartalmazza, hogy 10 óra 50 perckor vették a panaszos tárgyait letétbe, és azokat 15 óra 35 perckor adták vissza.

8) A panaszos meghallgatásáról 15 óra 37 perckor felvett jegyzőkönyv rögzíti, hogy a panaszos előadta: egy barátja, T. kérte meg, hogy segítsen neki a bolt üzemeltetőjének ügyében. T. -t az édesanyja kérte meg korábban, hogy segítsen az üzemeltetőnek, mert „rossz passzban van”. Azt azelőtt is tudta, hogy a férfi és a felesége válófélben vannak, és azt is, hogy a feleség elhatározta, hogy a férfit anyagilag is, és lelkileg is tönkre teszi. Részben ennek is köszönhető, hogy a férfi teljesen alkoholista lett.

Először 2010 decemberében segített az üzemeltetőnek elköltözni a feleségétől, majd később abban, hogy konténerekbe rakta a férfi dolgait, amit a felesége kidobált az udvarra. A tárgyak zömét a könyvesboltba vitték, amit a férfi üzemeltet.

Ezt követően T. arra kérte meg – mivel az üzletben nagyon nagy felfordulás volt a férfi saját tárgyai miatt –, hogy miután az üzemeltető bevonult az elvonóra, végezzenek leltározást, és dobozoljanak be minden könyvet, hogy rend legyen. A férfi ingóságait a későbbiekben leltározták volna, majd gondoskodtak volna az édesanyjához való szállításról is. A leltárról tudott az üzletvezető is, mert a T.-vel beszéltek azt meg.

Úgy tudja, hogy 2011. február 6-én már nem volt nyitva a bolt, akkor vonult be a boltos az elvonóra, és azelőtt adta oda T.-nek a kulcsot az üzlethez. 2011. február 12-én T. -vel együtt elment az üzletbe, hogy elkezdjék a leltárt, vagy legalábbis megtervezzék, átbeszéljék, hogyan kellene csinálni. A boltot kulccsal nyitották ki, és az üzletben vették észre, hogy onnan hiányzik a komplett asztali számítógép, valamint a vonalkód-ellenőrző is. Ekkor T. felhívta a boltost, de ő se tudta, hova tűnhettek ezek a tárgyak.

Ezt követően a társával másnap visszamentek az üzletbe, mivel ő napi szinten ott volt, hogy pontosítani tudják, hogy mi hiányzik. Ekkor derült ki, hogy a számítógép és a vonalkód-leolvasón kívül hiányzott a kasszából az összes aprópénz, ismeretlen összegben, valamint egy darab hordozható DVD lejátszó, és egy éremgyűjtemény is. (Ez utóbbi kettő lehet, hogy még az üzletben van, csak akkora ott a felfordulás, hogy nem találták.)

T. értesíteni akarta még vasárnap a boltost és beszélni is akart az ügyvédjével, hogy tegyen-e feljelentést, de egyiküket sem érte el, így a feljelentés elmaradt. Még vasárnap döntöttek el, hogy másnap, D.. és a panaszos visszamegy a boltba, és nekilátnak rendet rakni, illetve új leltárt készítenek a könyvekről. A panaszos nyitotta ki a boltot, majd a D. hazaszaladt valamiért, amely idő alatt megjelent a boltos felesége, és később a rendőrök, akik bevitték a kapitányságra. A panaszos előadja, hogy tudomása szerint sem a boltos, sem senki más közülük nem járt az üzletben február 7-e és 12-e között. A hiányzó tárgyak értékét nem ismeri, azok pontos gyártmányáról, típusáról nem tud nyilatkozni.

Előadta még, hogy tudomása szerint az üzlethez csak egy kulcs van, az üzemeltetőé, az amit T. adott neki. A panaszosnak szombaton vagy vasárnap jutott az eszébe, pontosabban csak akkor kezdte el sejteni, hogy az üzlethez a feleségnek is lehet kulcsa. Amikor szombaton odamentek a bolthoz, és azt a kulccsal nyitották, akkor semmi rendelleneset nem tapasztaltak, nem láttak ott betörésre utaló jeleket. Hozzáteszi, hogy a leereszthető vasrács egyik füle meg

volt hajolva, de arról később a boltos a telefonban elmondta, hogy az már korábban is úgy volt. Előadta még, hogy mivel eltűnt a számítógép, amelyen a leltárt vezették volna, a saját laptopját vitte be a boltba, amelyre telepített egy leltárprogramot is.

Ezt követően az jegyzőkönyv tartalmazza az alábbi kioktatást: „Tájékoztatom, hogy a Be. 221/A §. (3) bekezdése alapján indítványozhatja az eljárás felfüggesztését és ügyének közvetítői eljárásra utalását, amennyiben a törvényi feltételek fennállnak. Tájékoztatom, hogy amennyiben az eljárás során polgári jogi igényt kíván érvényesíteni, és alaposan lehet tartani attól, hogy annak kielégítését megghiúsítják, indítványozhatja a terhelt egész vagyonának, vagyona meghatározott részének vagy egyes vagyontárgyainak zár alá vételét.”

A jegyzőkönyv továbbá a panaszos előadása előtt az alábbi figyelmeztetést tartalmazza: „Figyelmeztetem, hogy nem köteles vallomást tenni, a vallomás tételeit a meghallgatás folyamán bármikor megtagadhatja. Figyelmeztetem, hogy amit mond, vagy rendelkezésre bocsát, bizonyítékként felhasználható. Figyelmeztetem, hogy a vallom megtagadásával az eljárást nem akadályozza, de a védekezés azon módjáról lemond.”

9) Az objektumőr 2011. február 26-án tett jelentésében előadta, hogy február 8 órától 20 óráig látott el szolgálatot a BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitányságon. A nap folyamán – az időre pontosan nem emlékszik (kb. 11 óra körül) – bement a rendőrkapitányságra egy jogi képviselő (a nevét nem adta meg), aki két előállított személy kapcsán érdeklődött, hogy mikor fogják őket meghallgatni. A r. őrmester közölte vele, hogy nem tudja megmondani, valamint nem adhat ki információt, erre a jogi képviselő elhagyta a kapitányságot. Majd mikor később visszatért (kb. 12 óra körül) közölte a r. őrmesterrel, hogy szeretne beszélni az ügyeletes tiszttel, ezért a r. őrmester felvette a kapcsolatot az ügyeletes tiszttel. Ezt követően a jogi képviselőt tájékoztatta, hogy az ügyeletes tiszt rögtön megérkezik, várja meg. A jogi képviselő azonban az ügyeletes tiszt kérésére előtt elhagyta a kapitányságot telefonálás céljából. Miután megérkezett az ügyeletes tiszt, a r. őrmester kiment a kapitányság elé, hogy szóljon a jogi képviselőnek, de már nem látta sehol. Ezt követően a jogi képviselő többször nem ment vissza a kapitányságra.

10) A 2011. február 14-én az üzlet üzemeltetője által ismeretlen tettes ellen lopás és okirattal visszaélés miatt tett feljelentésben a feljelentő előadta, hogy 2011. február 4-én volt utoljára a Fehérlófia könyvesboltban. Záráskor a bolt ajtaját és az ajtó mögötti belső fémrácsot gondosan lezárta. Ezután gyógykezelésre ment, ami 2011. február 7-től 2011. február 19-ig tartott. A bolt ellen való folyamatos támadások miatt (rendszeresen összefújják a kirakatot, pár hete betörték [utóbbihoz a rendőrség is kijött]) megkérte néhány ismerősét, hogy tartsák szemmel a boltot távollétében.

Megbízottjai 2011. február 12. észrevették a kirakaton át, kívülről, hogy hiányzik a számítógép. Ekkor T., akinél a bolt kulcsát letétben hagyta, bement a boltba körülnézni a panaszossal. Ketten nem tudták megállapítani, hogy a számítógépen kívül mi tűnt el, ezért szóltak harmadik megbízottjának, D. -nek, hogy menjen le ő is a boltba. Másnap mind a hárman együtt bementek az üzletbe. D. megállapította, hogy eltűnt az üzlet számítógépe, valamint 1 db hordozható DVD lejátszó, 1 db Samsung LCD monitor, 1 db Compact Matáv feliratos számítógép, 1 db egér, 1 db billentyűzet, 1 db vonalkód olvasó, 1 db fejhallgató.

T. értesítette a kórházban a feljelentőt az eseményről. 2011. február 14-én a feljelentő – gyógykezelését megszakítva – kénytelen volt Budapestre utazni, mivel arról szerzett tudomást, hogy az általa felkért, fent említett 2 személy (D. és a panaszos) a kerületi rendőrkapitányságon előállítás alatt állnak. Erre úgy került sor, hogy délelőtt kb. 10 órakor a

feljelentő felesége – akivel válófélben vannak – a rendőrség által 2010. december elején elrendelt ideiglenes távoltartás és a bírósági távoltartási tárgyaláson tett távolmaradási ígérete ellenére ismét megjelent az üzletben és azt kifogásolta, hogy ott általa ismeretlen személyek tartózkodnak. A rendőröknek az üzlet tulajdoni lapját mutogatta, de elhallgatta azt, hogy az üzlet házastársi közös vagyon és azt is, hogy a feljelentő a vállalkozását egyéni vállalkozóként, egyedül folytatja az üzletben. Szóváltás után a feleség kihívta a rendőrséget. Ekkor vitték be a feljelentő két ismerősét. Mikor ezekről értesült a feljelentő, felutazott a munkavégzése helyszínére, az üzletbe és körülnézve azt fedezte fel, hogy eltűnt az üzlet működési engedélye, a vállalkozói igazolványa, egy antik érme, olasz 1944-es kerékpáros emlékérem, cégbélyegző, számlatömb.

T. és M. tanúk szerint az üzletből 2-3 30 év körüli fiatalember délután 1 órakor banános dobozban a feljelentő boltjának ajtaján keresztül dolgokat cipelt kifelé, e doboz a tanúk feltételezése szerint a fent említett hiányzó dolgokat tartalmazhatta.

Lehet hogy több tárgy is eltűnt, de tényleges leltárt csak a gyógykezelése végén, február 21. után tud felvenni. Előadta még, hogy D., S., és T. az ő meghatalmazásával tartózkodnak/tak a boltban. Erről csatolta a meghatalmazást.

III.

A Testület ügyfélszolgálatán a panaszos – szintén előállított – társa előadta, hogy egy számítógép és több más, a könyvesbolt üzemeltetője személyes dolgainak az eltűnése miatt mentek a boltba a másik panaszossal, a könyvesbolt üzemeltetőjének a megbízásából. Ezt követően az eljárásukra vonatkozó meghatalmazásukat írásba foglalták

A könyvesbolt üzemeltetője és tulajdonosa között családjogi vita van. A rendőrök a könyvesbolt tulajdonosának a kérésére állították elő a panaszost és őt. A könyvesbolt üzemeltetője nem volt jelen az intézkedésnél. Őt és a panaszost megbilincseltek, és eltérő időpontokban (néhány perc különbséggel) előállították. A rendőrkapitányságon tájékoztatták őket, hogy mivel a könyvesbolt tulajdonosa (a tulajdoni lapon szereplő személy) azt állította, hogy eltulajdonítottak a könyvesboltból dolgokat, ezért kötelességük volt előállítani őket a helyzet tisztázása érdekében. Az intézkedés a könyvesboltnál reggel 9 óra 30 perc és 10 óra között zajlott le. Az intézkedő rendőrök civil ruhában voltak, láthatósági mellényt viseltek. Az intézkedő rendőr csak a nevét mondta, azonosító számát nem.

Elmondta még, hogy a bilincset a rendőrkapitányságra érkezését követően levették. A rendőrök magatartását nem kifogásolja, az előállításának a jogalapját sérelmezi. Az előállítása során levetkőztették (meztelenre), megmotozták, a nála lévő tárgyakat jegyzőkönyvbe vették. Nála semmilyen más tárgy nem volt, a személyes tárgyai kivételével. A fogvatartás ideje alatt eljárási cselekményt nem végeztek, fogdán helyezték el. A panaszossal a fogdáról való elbocsátáskor több dokumentumot (letéti tárgyakról készült jegyzőkönyv, igazolás) is aláírtak, majd elvégezték a meghallgatását. A rendőrkapitányság épületéből a meghallgatását követően bocsátották el. A meghallgatásáról készült jegyzőkönyvet átvette.

IV.

1) A Testületnek elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a sérelmezett események vizsgálatára a hatásköre kiterjed-e.

A Testület eljárását a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) a IX. fejezetében, a Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”.

A fent idézett rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás stb.),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a panaszos által előadott sérelmek köréből a Testület hatásköre nem terjed ki az ún. meghallgatási jegyzőkönyv rögzítése jogszerűségének vizsgálatára, illetőleg annak megállapítására, hogy a jogi képviselő értesítésének elmaradása – a „gyanúsított kihallgatáson” való részvétel szándékának jelzése után – jogszerűtlen volt-e, az alábbiak miatt.

A Testület a jogi képviselő értesítésével összefüggésben csupán azt vizsgálhatná, hogy a panaszos mint előállított személy az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdésében rögzített előírás szerint lehetőséget kapott-e arra, hogy hozzátartozót vagy más személyt a fogvatartásról értesítsen. Jelen ügyben a rendőrségi iratok alapján megállapíthatóvá vált, hogy a panaszos ilyen személy értesítését nem kérte. Kifogásolta ugyanakkor, hogy meghallgatásán a jogi képviselő részvételét a rendőrök nem biztosították. Az iratok alapján egyértelművé vált, hogy a panaszos és társa meghallgatására a Ket. bizonyítási szabályai alapján közigazgatási eljárás keretében került sor, így a jogi képviselő jelenlétére vonatkozó előírásokat is ezen jogszabály rendezi. A Testület hatásköre azonban csupán az Rtv.-ben foglalt – fent utalt – rendőri intézkedések felülvizsgálatára terjed ki, a Ket. rendelkezéseinek érvényesülését nem vizsgálhatja.

Hasonló okból nem adhatott érdemi választ a Testület a panaszos azon kifogására sem, hogy nyilatkoztatásáról a rendőrkapitányságon ún. meghallgatási jegyzőkönyvet vettek fel. Mivel ennek rögzítésére is a Ket. rendelkezései alapján került sor, a Testület a panasz ezen részét szintén nem vizsgálhatta.

A panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratok alapján a Testület ugyanakkor vizsgálta a rendőrség fellépését és annak körülményeit, a panaszos előállításának jogszerűségét és indokoltságát, a kényszerítő eszközök alkalmazásának jogszerűségét, indokoltságát és arányosságát.

A Testület álláspontja szerint a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (továbbiakban: Alkotmány) 55. § (1) bekezdésében foglalt személyei szabadsághoz való jogát, az 54. § (1) bekezdésében

foglalt emberi méltósághoz való jogát és a 2. § (1) bekezdésben foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz való jogát.

2) A rendőrök intézkedési kötelezettségét vizsgálta ezt követően a Testület.

A rendőrség feladata a rendőri intézkedés megtörténtekor hatályban lévő Rtv. 1. §-a értelmében a közbiztonság és a közrend védelme, valamint az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése és az államhatár rendjének fenntartása. A rendőrség a közbiztonság és a közrend védelme, valamint az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése és az államhatár rendjének fenntartása körében az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében – egyebek mellett – általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését.

A rendőrség feladatait tovább részletezi a 2. §, miszerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A Testület továbbá utal a rendőrt terhelő intézkedési kötelezettségre, amelyet az Rtv. 13. §-a szabályoz. Eszerint: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Sz.Sz. 3. §-ának (1) bekezdése tovább részletezi a fenti szabályt, eszerint a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására.

A rendőri jelentések leszögeznek (és e tekintetben a panaszos előadása is megegyezik a rendőri jelentésekkel), hogy a rendőrség a könyvesbolt tulajdonosának azon bejelentésére jelent meg a bolt előtt, miszerint a boltban számára ismeretlen személyek tartózkodnak.

A fenti esemény kapcsán a Testület álláspontja szerint az Rtv. fent idézett 1. §-a, 2. §-a és 13. §-a, illetve a Sz.Sz. 3. §-a alapján fennállt a rendőrség intézkedési kötelezettsége az esetleges bűncselekmény megelőzése, illetve felderítése és a feltételezett tettesek elfogása érdekében.

3) Ezt követően az előállítás módját, körülményeit, jogszerűségét és időtartamát vonta vizsgálat alá a Testület.

a) A panaszolt rendőri intézkedés napján az előállításról készült jelentés szerint az intézkedésre (a panaszos előállítására) az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja alapján – „a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható” – került sor.

A rendőri jelentések előadták, hogy a panaszost azért állították elő, mert a helyiségben tartózkodó – a bolt tulajdonosa számára ismeretlen – férfi nem tudta a helyszínen hitelt

érdemlően igazolni, hogy jogszerűen tartózkodik a könyvesboltban, ezért közölték vele, hogy bűncselekmény gyanúja miatt elő fogják állítani az illetékes rendőrkapitányságra.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja tehát lehetőséget teremt arra a rendőrségnek, hogy előállítsa azt a személyt, akivel szemben felmerül a bűncselekmény elkövetésének gyanúja. Azonban az Rtv.-ben meghatározott „egyszerű” gyanú nem azonos a Be. szerinti megalapozott gyanúval, így a rendőri intézkedés megtételéhez az is elegendő, ha ez a minimális gyanú szint a körülmények alapján fennállt.

Jelen esetben az volt elsődlegesen a vizsgálat tárgya, hogy egyrészt ez a minimális szintű gyanú fennállt-e, illetőleg mindent megtett-e járőr a tények tisztázása érdekében, különös tekintettel az Rtv. 15. §-ában előírt arányosság követelményére (eszerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával; több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés közül pedig azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár), illetve arra a tényre, hogy a hivatkozott Rtv. 33. § (2) bekezdés csupán lehetőséget teremt az előállításra és nem kötelezően írja elő azt.

Tehát az eljáró rendőr nem csak a megjelölt előállítási ok megalapozottságát, hanem azon túl az előállítás szükségességét is köteles volt az adott helyzetben mérlegelni.

A konkrét esetben eljáró rendőrnek annak mérlegelésekor, hogy a panaszossal szemben milyen intézkedések végrehajtására volt szükség, vizsgálnia kellett, hogy fennáll-e az előállítást megalapozó gyanúja annak, hogy a panaszos és társa jogtalanul tartózkodik a bejelentő ingatlanában, illetve onnan idegen tárgyakat kívánnak jogtalanul eltulajdonítani.

A Testület megítélése szerint az a körülmény, hogy a panaszos és társa nem tartott magánál olyan iratot, amely őket vagy az őket megbízó T.-t az üzletben tartózkodásra, illetve a leltár elkészítésére felhatalmazza, önmagában nem alapozta meg az előállítás jogszerűségét, különös tekintettel arra, hogy ilyen jellegű megbízást, meghatalmazást szóban is lehet adni. Ezekkel összefüggésben a panaszos és társa ugyanis már a helyszínen összefüggően és egybevágóan előadta, hogy a bolt üzemeltetője miként kérte meg barátját (T.-t) a bolttal kapcsolatos segítségre, miként észlelték a boltban található vagyontárgyak hiányát és, hogy ezért milyen intézkedéseket tettek. Ráadásul maga a bejelentő is elmondta, hogy régóta nem járt a boltban egy - a férjével évek óta fennálló - jogvita miatt, így egyrészt nem tudhatta biztosan, hogy kik segítenek a férjének az üzlet vitelében, másrészt hogy milyen vagyontárgyak vannak/voltak a helyiségben.

A Testület megítélése szerint – a szükségesség és arányosság követelményének szem előtt tartásával – elvárható lett volna a rendőrtől, hogy a panaszos állításának a valóságtartalmát a helyszínen megpróbálja ellenőrizni olyan módon, hogy felveszi a kapcsolatot az üzlet üzemeltetőjével akár közvetlenül, akár a panaszos által megjelölt személy, T. útján. A kérdés kapcsán a Testület jelentőséget tulajdonított annak a körülménynek, hogy T. telefonszáma a rendőrségi iratokban rendelkezésre állt, azt az ügyben érintett másik panaszos bocsátotta rendelkezésre, aki tehát a számot ismerte. Ráadásul valószínűsíthető – habár a rendőrség egyértelműen nem rögzítette az iratokban –, hogy utóbb a panaszosok eljárásjogi helyzetét az alapján állapították meg a rendőrök, hogy az üzemeltető telefonon jelentkezett, és a panaszosok előadását megerősítette.

A konkrét esetben azonban a panaszos előadását a rendőr az előállítást megelőzően nem próbálta meg ellenőrizni, tehát nem járt utána annak, hogy a bolt üzemeltetője, illetve barátja T. valóban megbízta-e a boltban tartózkodó panaszost és társát a raktárkészlet ellenőrzésével.

A fentiek alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőrök nem jártak el kellő körültekintéssel akkor, amikor a panaszos előállítása mellett döntöttek, mivel nem tettek meg mindent annak érdekében, hogy a boltban tartózkodásuk okát a helyszínen tisztázzák, így az intézkedéssel a panaszos személyes szabadsághoz fűződő alapvető jogának megsértését idézték elő.

b) A Testület felhívja továbbá a rendőrség figyelmét arra, hogy olyan esetekben, amikor az előállítás okaként bűncselekmény gyanúját jelölik meg, elvárható a Btk. szerinti konkrét törvényi tényállás megjelölése is. Ennek hiányában ugyanis az érintett nem lehet tisztában a vele szemben foganatosított intézkedés pontos tényével és céljával, így az intézkedéssel és az eljárással összefüggő jogainak gyakorlásában is akadályoztatva van.

A konkrét esetben is aggályosnak találta a Testület, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontjára történt hivatkozáson túl az eljáró rendőrök nem nevesítették azt a bűncselekményt, amely elkövetésének a gyanúja álláspontjuk szerint fennállt.

A Testület ezért indokoltnak tartotta megállapítani a fentiek alapján a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjogának megsértését is.

c) Tekintettel arra, hogy a Testület álláspontja szerint már maga az előállítás ténye is jogsértő volt az a) pontban ismertetett indokok miatt, így annak időtartama is jogsértő. Mindezek ellenére a Testület külön is vizsgálta az előállítás időtartamának kérdését, tekintettel ezzel kapcsolatban felmerült az egyéb visszásságokra.

Az előállítás hosszával kapcsolatosan a panaszos előadta, hogy 9 óra 53 perckor vitték be a kapitányságra, de csak 15 óra 30 perc körül hallgatták meg, és végül azután engedték el.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés rögzíti, hogy a panaszos igazoltatására és előállításra 9 óra 53 perckor került sor. A panaszost 10 óra 30 perckor adták át az intézkedő rendőrök a fogdaszolgálatnak.

Az előállításról kiadott igazoltás szerint a panaszos előállítása 9 óra 53 perctől 15 óra 35 percig tartott. Ezt erősíti meg a letéti tárgyakról készül jegyzőkönyv is, miszerint a tárgyak letétbe vétele 10 óra 50 perckor, míg a visszaadása 15 óra 35 perckor történt meg.

A panaszos meghallgatása 15 óra 37 perc és 16 óra 20 perc között zajlott.

A Testület álláspontja szerint a jelen esetben, hogy az iratok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos előállítása - szemben a kiállított igazolás tartalmával - valójában nem 15 óra 35 percig, hanem 16 óra 20 percig tartott, hiszen a panaszos ezen időpontig volt a személyi szabadságában a hatóság által korlátozva, ezen időpontig nem hagyhatta el a rendőrség épületét.

Mindemellett megjegyzi a Testület, hogy amennyiben a panaszos előállítására jogszerűen is történt volna sor, az előállítás ilyen hosszú ideig való fenntartása még akkor is aránytalan

lenne, ha annak oka egy idő után a nyomozati cselekmények lefolytatása. (A fogvatartás időtartamának indokoltságára vonatkozóan azonban a rendőrség semmilyen indokot nem jelölt meg.) Az iratokból kitűnik, hogy a fogvatartás ideje alatt a meghallgatáson kívül nem zajlott más eljárási cselekmény. Mindezen okok miatt a szükségtelenül és aránytalanul hosszú ideig tartó, mintegy hat és fél órás előállítás már önmagában is súlyosan sértette a panaszos személyi szabadsághoz való jogát, különösen úgy, hogy vele szemben közel öt és fél órán keresztül semmilyen eljárási cselekményt nem végeztek.

Mindezekre tekintettel a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga az előállítás időtartamáról helytelenül kiállított dokumentumok kapcsán.

4) A bilincsalkalmazás arányosságának és jogszerűségének vizsgálata során a Testület az alábbi következtetésre jutott.

A panaszos beadványában kifogásolta, hogy vele szemben bilincset alkalmaztak.

Az intézkedést foganatosító r. zászlós előadta, hogy a panaszost és barátját az igazoltatást követően, mivel a helyszínen semmilyen hitelt érdemlő módon nem tudták azt igazolni, hogy a könyvesboltba jogszerűen jutottak be, továbbá, hogy ott jogszerűen bármiféle tevékenységet végeztek, bűncselekmény gyanúja miatt előállították az illetékes rendőrkapitányságra. A két személyt felszólította, hogy a kezeiket helyezték hátsó helyzetbe, melynek eleget tettek, így testi kényszer alkalmazására nem került sor. A bilincs használatára csak a kapitányságra beszállítás ideje alatt került sor, az épületben aztán levették azt a panaszosról és barátjáról.

A kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés a bilincshasználat okaként a szökés [Rtv. 48. § c) pont] megakadályozását jelölte meg.

Az Rtv. IV. fejezetében, a rendőrség működésének általános elvei között kerül rögzítésre az arányosság követelménye (15. §) és a kényszerítő eszközök alkalmazásának közös elveiről szóló rendelkezés (16. §). Az Rtv. 15. §-a értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 16. §-a pedig kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén és az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

A Sz.Sz. a kényszerítő eszközök általános szabályai között szintén kihangsúlyozza az arányosság követelményének betartását. A kényszerítő eszközök Rtv. szerinti meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent, súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan. A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon előzze meg: a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólítás, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, illetve figyelmeztetés, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

Az Rtv. 48. §-a a bilincs alkalmazásának szabályait akként rendezi, hogy a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására, vagy ellenszegülésének megtörésére.

A bilincselés szabályait a Sz.Sz. 60. §-a továbbbrészelezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget.

Jelen esetben egyetlen jelentés sem tartalmaz arra vonatkozóan adatot, hogy a panaszos ellenállt volna a rendőri intézkedésnek, vagy szökni próbált volna.

Az intézkedő rendőr jelentésében részletesen leírja a bilincselést megelőző eseménysort, amelyből kitűnik, hogy a panaszos nem szegült ellen a rendőri intézkedésnek, a bilincsalkalmazására vonatkozó tájékoztatást is tudomásul vette. A jelentés egyáltalán nem tartalmaz arra vonatkozóan adatot, hogy a panaszos szökni próbált volna, vagy olyan magatartást tanúsított, ami megalapozta volna a bilincs alkalmazásának szükségességét, különösen úgy, hogy a testi kényszer, mint enyhébb kényszerítőeszköz alkalmazását kihagyva rögtön egy súlyosabb kényszerítő eszközt alkalmazzanak a panaszossal szemben. A jelentésekből is az tükröződik, hogy a panaszos végig együttműködően viselkedett, nem szegült ellen, a részére adott tájékoztatást tudomásul vette.

Mindezek alapján a Testület a bilincs alkalmazását indokolatlannak és jogszerűtlennek találta, mivel a Testület álláspontja szerint a bilincs alkalmazásának feltételei a konkrét esetben nem álltak fenn.

A fentiek alapján a Testület megállapította a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelmét a bilincs alkalmazása kapcsán.

5) A rendőri szolgálati fellépéssel kapcsolatosan az alábbiakat állapította meg a Testület.

A panaszos a panaszbeadványában kifogásolta, hogy két rendőr intézkedett, nevüket és azonosító számukat nem közölték. Előadta, hogy a rendőrök civil ruhában és láthatósági mellényben voltak.

A panaszos szintén előállított barátja pedig úgy nyilatkozott, hogy az intézkedő rendőr csak a nevét mondta, de az azonosító számát nem adta meg.

A rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket az Rtv. 20. §-a tartalmazza. A szabályozásnak az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza. A 20. § (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint pedig a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, (pl. azonnali

beavatkozás, fellépés szükséges), ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni. Ugyancsak köteles a rendőr az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről.

A Sz.Sz. 4. §-a részletezi a szolgálati fellépés módját. A 4. § (1) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel, tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr továbbá az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.

Az azonosíthatóságra és a szolgálati fellépés módjára vonatkozó jogszabályi rendelkezések garanciális jelentőségűek, mert megtartásuk biztosítékot jelenthet arra nézve, hogy az állampolgároknak az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdéséből levezetett tisztességes eljáráshoz való alapvető joga érvényesülhessen a velük szemben foganatosított intézkedések alkalmával. Amennyiben viszont ezek az elemi szintű formai elemek hiányoznak, az alapjogsértést eredményez.

A Testület részére megküldött rendőri jelentések – az adatszolgáltatás erre irányuló felhívása ellenére – sem tartalmazznak semmilyen adatot a rendőri fellépés módjára vonatkozóan, ezért a Testület a panaszos és a másik előállított személy előadását fogadta el a tekintetben, hogy a rendőrök az intézkedés kezdetén nem közölték az azonosító számukat.

A Testület a bizonyítékok egybevetése alapján, tekintettel a fentiekre, megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét a rendőri fellépés módja – a teljeskörű azonosítási kötelezettség elmulasztása – miatt.

V.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy az előállítás kapcsán súlyos mértékben sérült panaszos a személyi szabadsághoz való joga, és a tisztességes eljáráshoz való joga, a bilincs alkalmazásának a kapcsán súlyos mértékben sérült az emberi méltósághoz való joga, ezért a Testület az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2011. május 11.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András

testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület